

KİTAP TANITIMI / BOOK REVIEW

Hamdi KIZILER

Yrd. Doç. Dr., Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
hamdikiziler@gmail.com

“Mustafa Yiğitoğlu, Dinlerde Dua, Sunu ve Sunaklar (Fizikî Âlemden Sanal Âleme), Kitâbi Yayınları, İstanbul 2015, 1. Baskı, 233 sayfa.” ISBN: 9786054997763

İnsanoğlunun var olduğu günden beri dinler de var olmuşlardır. Dinler, insanın doğası gereği sığındığı önemli olgulardan biridir. Genel anlamda tarih boyunca dinsiz veya inançsız bir topluluğun yaşamadığı kabul edilmiştir. Bu inançların/dinlerin batıl veya hak olup olmadığına bakılmaksızın denilebilir ki din, insanlık için vaz geçilmez güçlü bir olgudur. Şüphesiz dinler temel olarak mensuplarına bir kısım inanç, ibadet, ahlak gibi öğretiler bildirir. Bu öğretiler emir, yasak ve tavsiye şeklinde olur. İşte dua da bütün dinlerde var olan önemli bir ibadet şeklidir.

Dua, pek çok konuda sınırlı, zayıf ve aciz bir şekilde yaratılan insanoğlunun kutsal ve aşkın kabul ettiği yüce bir varlığa sığınma ve yardım dileme biçimidir. Dua ile insan, Allah’a halini arz eder, boynunu bükerek yüceliği karşısında aczini ifade eder. Kişi dua ederek hem Yaradan’ı ile doğrudan bir irtibat kurar hem de varlıklar âlemindeki konumunu farkederek. İnsan, dua ile yaratıcıyla iletişime geçmek ister. Böylece iç dünyasında huzur ve mutluluk bularak kendini güvende hisseder.

Tarihten günümüze kadar ibadet, dua ve sununun icra edilebilmesi maksadıyla yüce Yaratıcı ve insanoğlu tarafından çeşitli mekânlar belirlenmiş, ibadethaneler, tapınaklar, sunaklar vs. yerler oluşturulmuştur. Tüm bu sebeplerden dolayı dua, insanın bedensel, zihinsel ve ruh dünyası açısından son derece anlamlı ve gerekli bir eylemdir.

Bu çalışmada, insanın fitrat olarak sahip olduğu yüce, yaratıcı ve kutsal varlığa nasıl dua edildiği, O’na sunulan sunu ve sunakların nasıl yapıldığı ele alınmıştır. Bu bağlamda araştırma kapsamında Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam ile sınırlı da olsa Antik dönem dinleri ile günümüzde varlığını devam ettiren doğu dinlerinin dua, sunu ve sunak anlayışı inceleme konusu yapılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde, incelemeye konu olan dua, sunu ve sunaklar ile bunlara duyulan ihtiyaç ve araştırmanın genel sınırlarını tespit anlamında kavramsal çerçeve ele alınmıştır.

Birinci bölümde, duanın genel anlamda tanımı yapılmış, duanın zaman ve mekân ilişkisi tespit edilerek duanın fonksiyonlarına değinilmiştir. Ayrıca bu bölümde duanın muhtevası incelenerek tövbe, şükür, hamd, sena, talep ve yerme (beddua) dualarına yer verilmiş, üslup bakımından duanın bireysel, toplu, formel, informel ve sanal türleri ele alınmıştır. Duanın eyleme dönüşmesi olarak nitelendirilen sunu ve sunağın anlamı, ortaya çıkışı, çeşitleri ve sanal sunaklara değinilmiştir. Kurban ve yaratana takdimi de bu bölümün sonunda ele alınmıştır.

İkinci bölümde, tarihte yaşamış dinler olarak nitelendirilen antik dönem Mezopotamya, Mısır, Yunan, Roma dinleri ile günümüzde yaşayan ancak Dinler Tarihi bilimi açısından ilahî olmayan dinler kategorisinde kabul edilen Hinduizm, Budizm,

Caynizm, Sihizm, Taoizm, Konfiçyüsyanizm, Şintoizm gibi dinlerde dua, sunu ve sunak anlayışı hakkında bilgiler ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde Yahudilik'te dua, sunu ve sunak anlayışına yer verilmiş, bu dinde söz konusu kavramlara yüklenen anlamlar ile geçmişte ve günümüzde görülen uygulamalar kutsal metinlerle desteklenerek ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde de üçüncü bölümün sistematığı izlenerek Hıristiyanlık anlayışındaki dua, sunu ve sunak anlatılmıştır.

Beşinci bölümde de üçüncü ve dördüncü bölümün akışını uygun olarak İslam'daki dua, sunu ve sunak anlayışı değerlendirilmiştir. Bu son üç bölümde genel anlamda dua, sunu ve sunak anlayışı hakkında kutsal metinlere dayalı bilgilere de yer verilmiştir. Semavî olan bu üç büyük dinde var olan dua düşüncesinde duanın mekânı, zaman boyutu, çeşitleri ve dua için kullanılan araçlara temas edilmiştir. Yahudilik ve Hıristiyanlık'taki sunu, sunak uygulamalarının İslam'daki uygulamalardan çok farklı olduğu tespitinden hareketle Yeni Ahit, Eski Ahit, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in hadislerinde zikredilen dua, sunu ve sunağa dair metinlere yer verilmiştir.

Altıncı ve son bölümde ise, araştırma konusunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla bir kısım mukayeseler yapılmıştır. Özellikle semavî dinler olan Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam'ın konu hakkındaki bakışlarını ve uygulamalarını mukayese ederek okuyucunun takdirine sunulmuştur.

Yazar, bu çalışmasıyla geçmişten günümüze kadar var olan, hatta Dinler Tarihi bilimi açısından insan aklının ürünü kabul edilen ve dolayısıyla semavî dinler kategorisinde yer almayanlar dâhil olmak üzere pek çok inancın/dinin dua, sunu ve sunak anlayışına değinmiş ve konu hakkında

doğurucu bilgiler vermiştir. Çalışmanın temel amacının dinlerde dua, sunu ve sunakların insan hayatındaki önemi, yeri ve etkisi vurgulanmıştır.

Bu çalışmanın din, ilahiyat, dinler tarihi, tarih gibi alanlara katkı sağlayacağı görülmektedir. Kitabın dili ve üslubunun akıcı olması, konuların düzenli ve sistematik biçimde ele alınışı ve kaynaklara temastaki vukufiyet, yazarın akademik ve bilimsel bir çalışma ortaya koyduğu kanaatini uyandırmaktadır.

